

Een nest vol ooievaars

Nest, ei, kuiken, vogel

Instructie & Introductie

Bekijk en bespreek met de klas de woordkaarten over de ooievaar. Deel de kaarten uit en lees het verhaal in dichtvorm voor. Vraag de kinderen hun woordkaart op te steken als zij het woord op hun kaart horen. Kies een of enkele coupletten van het gedicht en laat de kinderen er taaltekeningen (zie uitleg verderop) bij maken. Leg alle woordkaarten weer bij elkaar en maak er woordschema's van. Allerlei woordschema's zijn mogelijk: woordtrap, woordparaplu of woordspin (zie uitleg verderop). Verzin met elkaar rijmwoorden bij de woordkaarten. Maak met de klas zelf een verhaal met de kaarten.

40 & 41

kerndoel

- 40 De leerlingen leren in de eigen omgeving veel voorkomende planten en dieren onderscheiden en benoemen en leren hoe ze functioneren in hun leefomgeving.
- 41 De leerlingen leren over de bouw van planten, dieren en mensen en over de vorm en functie van hun onderdelen.

voor de leerkracht

Tekst en beeld: Marisa Stoffers

Doel:

Kinderen leren over de ooievaar en over voorplanting van de ooievaar, van nestvorming tot het opgroeien van de kuikens.

Tijd:

Naar keuze 30 of 60 minuten. Met de woordkaarten en het gedicht kun je ook een aantal verschillende lessen van 30 minuten geven.

Vorbereiding en benodigdheden:

- Print de woordkaarten uit (alleen het blad met het woord "rood" erop in kleur printen) en knip of snij ze uit. Het is handig om ze te lamineren.
- Voor het taaltekenen: papier en potloden. Eventueel prints van coupletten van het gedicht om bij de taaltekeningen van de kinderen te plakken.
- Voor de woordschema's: groot vel papier voor aan de muur waar je de woordschema's op tekent en de woordkaarten met een plakbandje op kunt plakken (het kan ook met magneetjes op een magneetbord of met punaises op een prikbord).

Opwarmopdracht

Inventariseer klassikaal de kennis die kinderen over vogels hebben. Vraag hun woorden te noemen die bij hen opkomen als ze aan vogels denken. Kijk met de klas naar het ooievaarsnest op de webcam van Beleef de Lente Junior. Wat zien ze?

Voor de leerkracht:

Met deze lesbrief kunnen vijf verschillende lessen gegeven worden. Je kunt de lessen in een logische volgorde na elkaar aanbieden of je kunt een of een paar onderdelen uitkiezen.

Tips:

Voor kleuters is er een interactief voorleesverhaal met geluid en beweging en voor groep 3/4 een introductiewerkblad over de ooievaar waar zij zelfstandig aan kunnen werken. Ook vind je kleurplaten op de site. Voor elke leeftijdsgroep staat er (achtergrond)informatie op www.BeleefdeLenteJunior.nl om voor te lezen (groep 1/2) of om zelf te lezen (groep 3/4). Als je zelf meer over de ooievaar wilt weten, kun je als leraar de achtergrondinformatie voor groep 7/8 lezen.

Aanvullende acties:

Kijk met de klas naar het ooievaarsnest op de webcam van Beleef de Lente Junior. Zien zij de dingen terug die ze geleerd hebben?

1. Woordkaarten benoemen: Bekijk in een kring één voor één de woordkaarten. Vraag de kinderen de kaarten te benoemen. Vertel bij elke kaart wat de relatie is met de ooievaar (uiterlijk, voedsel, voortplanting et cetera). Draai het daarna om: leg de kaarten neer en vraag bijvoorbeeld naar het eten van de ooievaar. Laat de kinderen kaarten aanwijzen en in groepjes bij elkaar leggen. Deze opdracht kun je kort ter introductie van het gedicht (2) of uitgebreid uitvoeren (eventueel in combinatie met de woordschema's van 4).

2. Gedicht voorlezen: Geef alle kinderen een eigen woordkaart en vraag hen hun kaart op te steken als ze het woord op hun kaart horen. Lees het gedicht voor. Van alle vetgedrukte woorden is een woordkaart. Het gedicht heeft een strak metrum zodat je het ritmisch kunt voorlezen, als een lied. Je kunt er ook een melodie bij verzinnen. Opmerking bij het gedicht: er komt een kuiken in voor dat dood gaat. Bijna elk jaar gaat er wel een kuiken voor de webcams van beleef de lente dood. Dat is misschien verdrietig voor de kinderen. Je kunt dit inleiden en uitleggen dat het normaal is in de natuur: er worden meestal meer kuikens geboren dan de ouders kunnen voeren, alleen de sterkste overleven. Je kunt ook de twee coupletten over het kuiken dat dood gaat weglaten (de cursief gedrukte coupletten) en het couplet erna beginnen met de zin tussenhaakjes: "de kuikens alle vier gezond".

3. Taaltekenen: Kies een couplet van het gedicht (voor elk kind hetzelfde of voor elk kind een ander), kopieer het couplet en laat elk kind het op zijn vel tekenpapier plakken. Laat de kinderen er vervolgens taaltekeningen bij maken. Ze tekenen associatief dat waar ze aan denken bij deze tekst. Vraag door over de tekening van het kind en schrijf de antwoorden erbij.

4. Woordschema's maken: Leg alle woordkaarten bij elkaar en maak er woordschema's mee. Allerlei woordschema's zijn mogelijk:

- woordtrap (ei - kuiken - ooievaar; de woordkaarten met de getallen)
- woordparaplu's, bijvoorbeeld
- het eten van de ooievaar: (kikker, muis, mol, regenworm, tor, sprinkhaan)
- de kleuren van de ooievaar: (wit, zwart, rood, grijs van kuiken)
- onderdelen van de ooievaar: (veer, vleugel, snavel)
- woordspin: plak de ooievaar in het midden en verzamel er woorden omheen

5. Rijnwoorden verzinnen: Pak een woordkaart en noem er zelf een rijmwoord bij. Vraag de kinderen of zij rijmwoorden weten. Voorbeelden van woordkaarten met eenvoudige rijmwoorden zijn:

- Ooievaar: paar - zwaar - haar - jaar
- Ei: blij - jij - mei - hij
- Gras: plas - kras
- Tak: krak - slak
- Muis: thuis - pluus - kruis
- Mol: drol - vol
- Veer: beer - meer - keer
- Rood: poot - groot - dood
- Vier: dier - mier

Voor de leerkracht:

Dit werkblad voor de docent bestaat uit twee delen: het gedicht om voor te lezen en de woordkaarten (bijgeleverde pdf-file) om uit te printen en te lamineren.

voor de leerkracht

Een nest vol ooievaars

Een **ooievaar** staat op het dak
te slapen op één poot.
Zijn **verenkleed**
is **wit** met **zwart**,
zijn **snavel** lang en **rood**.

Geklepper wekt de **ooievaar**,
een vrouwtje roept hem luid.
Zij wil een kind,
hij wil een kind.
Zij is zijn mooie bruid.

Tezamen bouwen zij een **nest**
met **takken** en met **gras**.
Daar in de wei,
hoog op een **paal**,
vlakbij een waterplas.

De vrouw zit op het **takkenest**
en legt haar **eerste ei**.
Het is vrij groot
met **witte schaal**.
De **ooievaars** zijn blij.

De **tweede** komt een dag erna,
het is een heel gezwoeg.
Maar na een week
zijn het er **vier**.
Dat vinden zij genoeg.

Dan broeden ze de **eitjes** uit,
Ze doen dat om de beurt.
Het duurt zowat
een week of **vijf**,
en dan is het gebeurd.

Het **kuiken** breekt zijn eierschaal
Met een speciale tand.
Hij heeft **wit** dons,
een **grijze** bek
en past zo in je hand.

Gelukkig is hij hongerig
en eet de hele tijd.
Een **sprinkhaan** of
een **regenworm**,
dat lust hij als ontbijt.

De ouders brengen ieder uur
te eten voor hun kind.
En voor zijn broer,
of grote zus,
of wie het snel verslindt.

De **kuikens** groeien dus als kool,
een hongerig gezin.
Twee **kikkers**, **mol**,
een vette **muiz**
gaan er in één keer in.

Maar stukjes **bot** en plukjes haar,
het schildje van een **tor**:
dat braakt hij uit,
als balletje.
Want dat verteert niet, hoor!

En poepen gaat over de rand,
zo wordt het nest niet vies.
Hij kruipt opzij
en hupsakee
daar gaat de poep en pies.

Er komen **veren** door het dons,
die **veren** groeien hard.
Stralend **wit**
van kop tot staart,
de vleugels **wit** met **zwart**.

*De een is groot, de ander klein,
dat valt nu best wel op.
Niet elk jong eet
dus evenveel,
één loopt er achterop.*

*Het **kuiken** dat als laatste kwam
heeft grote hongersnood.
Hij is te klein,
Heeft weinig kracht,
en daarom gaat hij dood.*

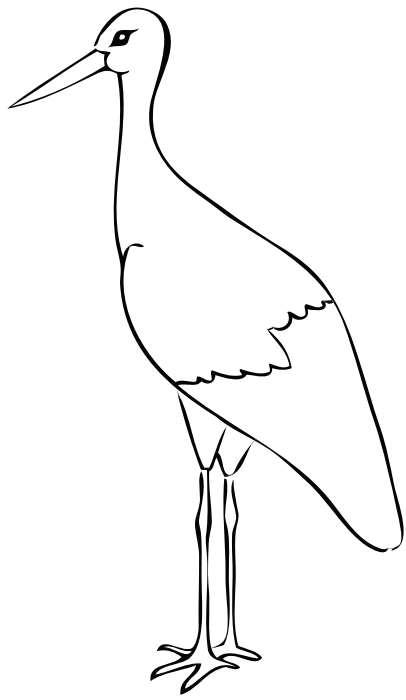
*De rest is alle drie gezond, of
(De kuikens alle vier gezond)
zij kunnen nu al staan.
Ze oefenen
met flapperen:
hun **vleugels** openslaan.*

Dan komen **wind** en **regenbui**,
wat hebben ze het koud!
Maar pappa speelt
voor paraplu
die **vleugels** openvouwt.

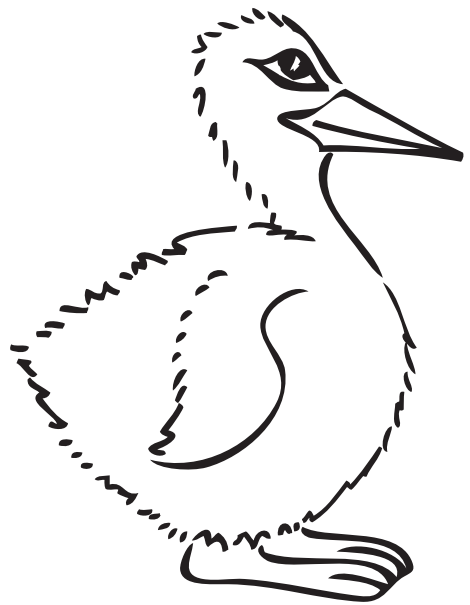
De **kuikens** zitten hoog en droog,
al is het eng, dat wel.
De **wind** die blaast
hen heen en weer.
Ga liggen **wind**, en snel!

Eén strekt zich uit en klappert wild,
zo wordt hij sterk en knap.
Hij springt omhoog
en zweeft een tel.
Dan landt hij met een klap.

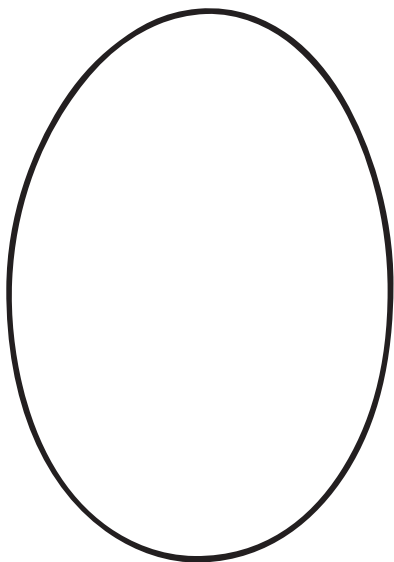
Na vele weken oefenen
krijgt **ooievaar** zijn zin:
hij springt en vliegt
geheel niet bang
de wijde wereld in.

ooievaar

kuiken

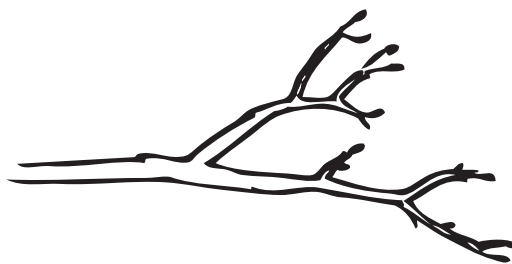
ei

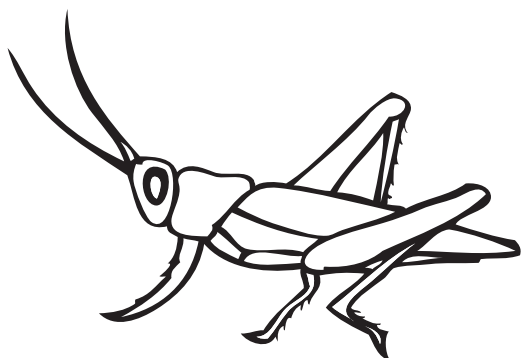
schaal

gras

tak

sprinkhaan

paal

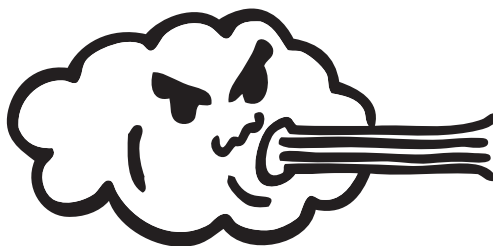
nest

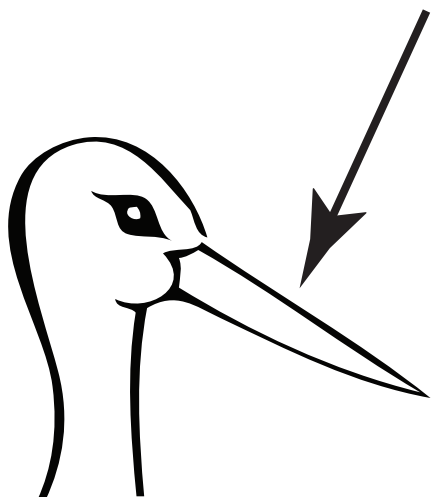
veer

regen

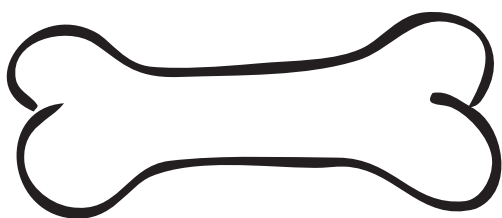
wind

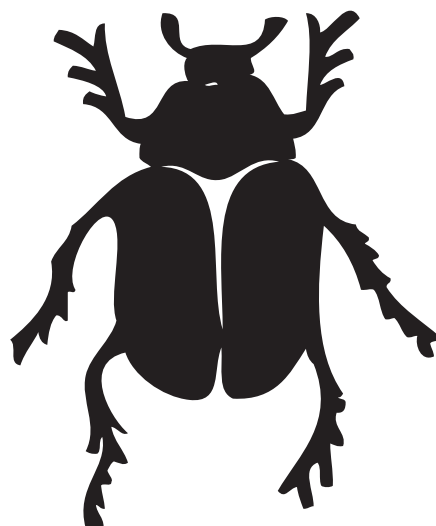
snavel

vleugel

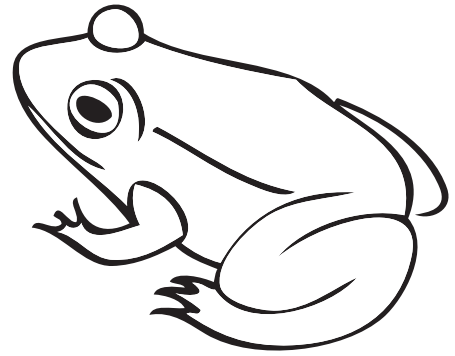
bot

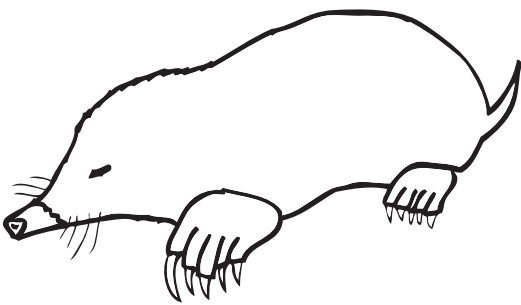
tor

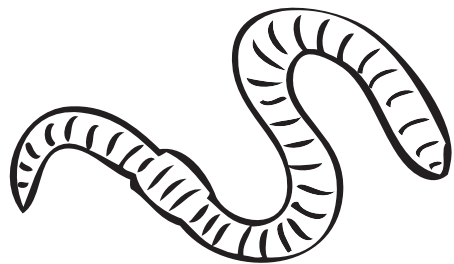
muis

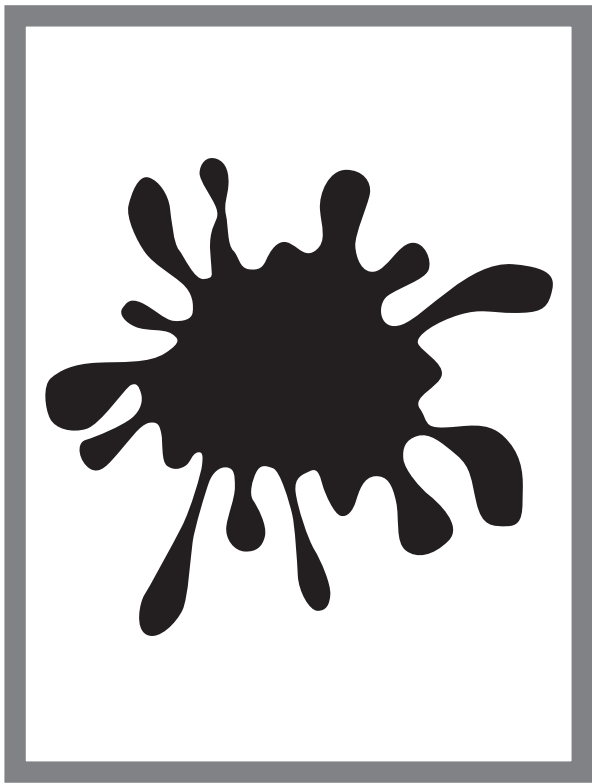
kikker

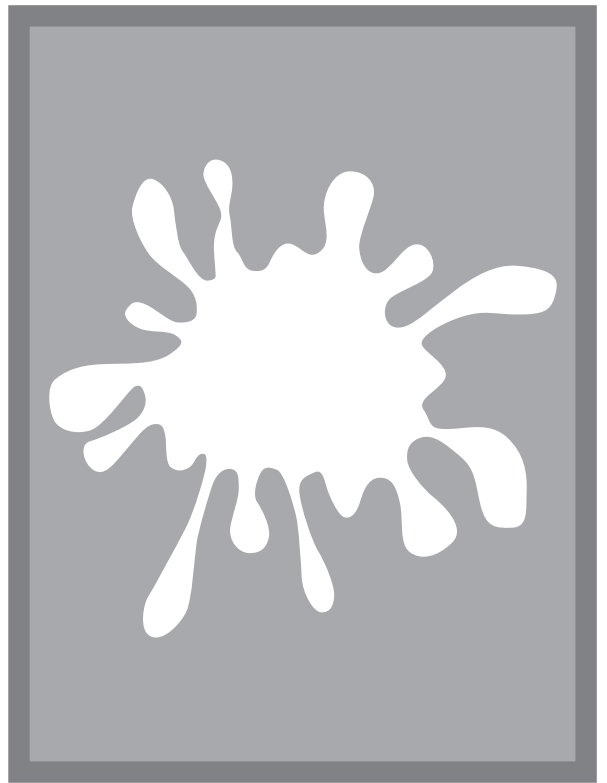
mol

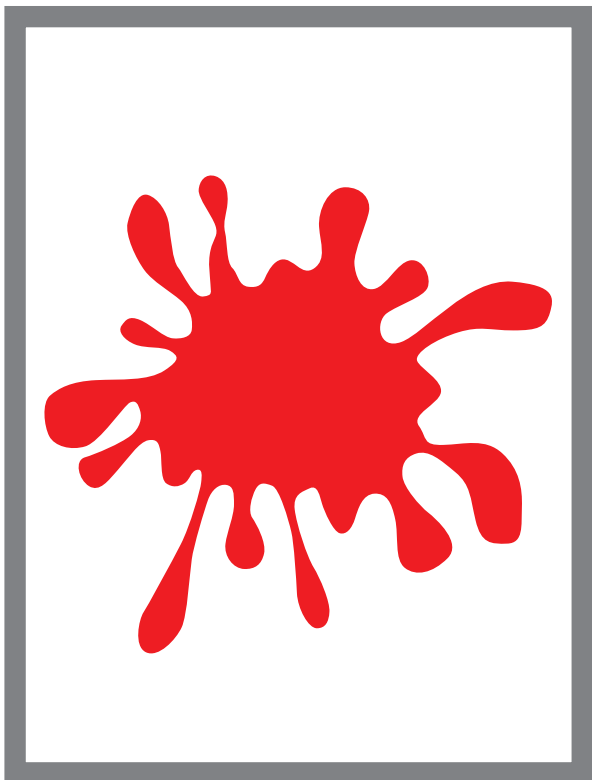
regenworm

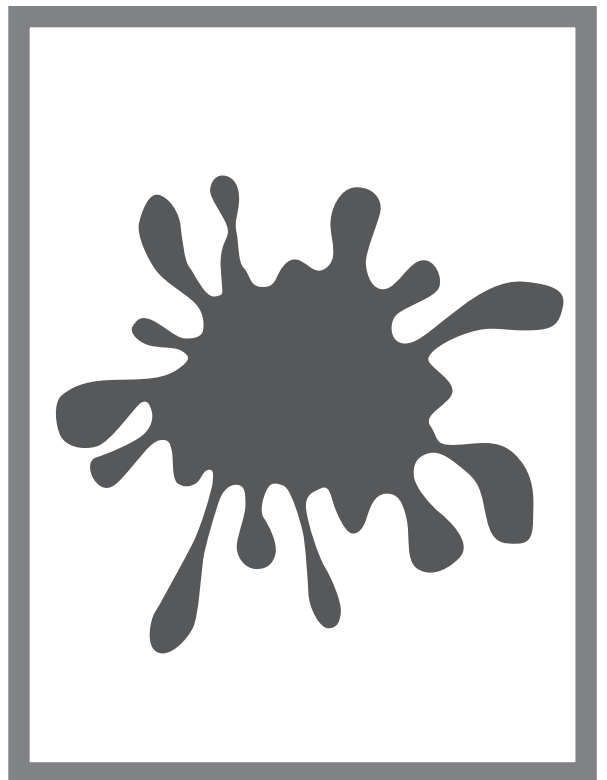
zwart

wit

rood

grijs

1^e

eerste

2^e

tweede

4

vier

5

vijf